

DZIAŁALNOŚĆ PLACÓWEK WSPARCIA DZIENNEGO NA RZECZ DZIECKA I RODZINY (NA PRZYKŁADZIE DZIAŁALNOŚCI PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO „DZIUPLA” W BIAŁEJ PODLASKIEJ)

ACTIVITIES OF DAY SUPPORT FACILITIES FOR CHILDREN AND FAMILIES (AS EXEMPLIFIED BY THE DAY SUPPORT FACILITY “DZIUPLA” IN BIAŁA PODLASKA)

Anetta Roszkowska^{1(A-G)}

¹Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej, Polska

¹Pope John Paul II State School of Higher Education in Biała Podlaska, Poland

Roszkowska, A. (2021). Działalność placówek wsparcia dziennego na rzecz dziecka i rodziny (na przykładzie działalności placówki wsparcia dziennego „Dziupla” w Białej Podlaskiej) / Activities of day support facilities for children and families (as exemplified by the day support facility “Dziupla” in Biała Podlaska), *Rozprawy Społeczne / Social Dissertations*, 15(1), 13-24. <https://doi.org/10.29316/rs/139906>

Wkład autorów/
Authors' contribution:
A. Zaplanowanie badań/
Study design
B. Zebranie danych/
Data collection
C. Dane – analiza i statystyki/
Data analysis
D. Interpretacja danych/
Data interpretation
E. Przygotowanie artykułu/
Preparation of manuscript
F. Wyszukiwanie i analiza
literatury/
Literature analysis
G. Zebranie funduszy/
Funds collection

Tabele/Tables: 0

Ryciny/Figures: 0

Literatura/References: 15

Otrzymano/Submitted:
11.05.2021

Zaakceptowano/Accepted:
07.07.2021

Streszczenie: Artykuł koncentruje się wokół zagadnień związanych z funkcjonowaniem placówek wsparcia dziennego. Na wstępie poruszone zostały kwestie dotyczące rodziny i jej funkcjonowania. W artykule Autorka odnosi się również do własnych doświadczeń w pracy z dziećmi. Jako przykład dobrej praktyki zaprezentowana zostanie działalność placówki wsparcia dziennego „Dziupla” w Białej Podlaskiej.

Wnioski: Zaprezentowany w artykule przykład placówki wsparcia dziennego „Dziupla” wskazuje na potrzebę funkcjonowania tego rodzaju instytucji w środowisku lokalnym. Placówka osiąga pozytywne rezultaty swej pracy. Akcentując w toku codziennych zajęć znaczenie edukacji, wyrównuje braki w wiadomościach i umiejętnościach. Przyczynia się do rozwoju społeczno-moralnego dzieci. Kształtuje prawidłowe postawy oraz akceptowane społecznie zachowania. Atrakcyjność i szeroka oferta prowadzonych zajęć sprawia, że dzieci chętnie uczęszczają do placówki, a oddziaływania pedagogiczne przynoszą pozytywne skutki. „Dziupla” jest alternatywą dla tzw. ulicy i odeskoczną od niekorzystnej atmosfery domu rodzinnego.

Słowa kluczowe: rodzina, wsparcie, placówka wsparcia dziennego

Summary: This article focuses on issues related to the functioning of day-care centres. At the beginning issues concerning the family and its functioning are raised. In the article the author also refers to her own experience in working with children. As an example of good practice will be presented the activity of the day-care centre “Dziupla” in Biała Podlaska.

Conclusions: The presented example of the day-care centre “Dziupla” shows the need for this kind of institution to function in the local environment. The institution achieves positive results of its work. Emphasizing the importance of education, it compensates for deficiencies in knowledge and skills. It contributes to the social and moral development of children. It shapes correct attitudes and socially acceptable behaviour. Attractive classes make children eager to attend the institution. The “Dziupla” is an alternative to the street life and the unfavourable atmosphere of the home.

Słowa kluczowe: family, support, day care centre

Adres korespondencyjny: Anetta Roszkowska, Zakład Pedagogiki, Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II, ul. Sidorska 95/97, 21-500, Biała Podlaska, Polska; email: aneta.roszkowska@op.pl, <http://orcid.org/0000-0002-8196-747X>

Copyright by: Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej, Anetta Roszkowska

Czasopismo Open Access, wszystkie artykuły udostępniane są na mocy licencji Creative Commons Uznanie autorstwa-użycie niekomercyjne-na tych samych warunkach 4.0 Międzynarodowe (CC BY-NC-SA 4.0, <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>).

Wprowadzenie

W działalności prorodzinnej ważne miejsce zajmują te działania, które za swój główny cel przyjmują niesienie wsparcia rodzinom niewydolnym wychowawczo i patologicznym.

Pojęcie wsparcia społecznego stanowi jedno z kluczowych pojęć pedagogiki społecznej i oznacza pomoc niesioną w sytuacjach trudnych. Stanisław Kawula pojęciu wsparcie społeczne nadał dwojakie znaczenie. W pierwszym ujęciu wsparcie społeczne traktuje przede wszystkim, jako pomoc dostępną jednostce lub grupie w sytuacjach trudnych, stresowych, przełomowych, a których bez wsparcia innych nie są w stanie przewyciężyć, w drugim zaś, – jako rodzaj interakcji społecznej podjętej przez jedną lub dwie strony w sytuacji problemowej, w której dochodzi do wymiany informacji, emocjonalnej lub instrumentalnej. Wymiana ta może być jednostronna lub dwustronna, może być stała lub zmieniać się. Zawsze jednak istnieje w tym układzie osoba lub grupa pomagająca i odbierająca wsparcie (Kawula, 1996).

Wsparcie społeczne, jako specyficzne działanie prospołeczne zachodzi najczęściej w grupach odniesienia, które stanowią dla jednostki sieć wsparcia. Koniecznym warunkiem jego zaistnienia jest wystąpienie interakcji międzyludzkiej, międzypodmiotowej. Można, więc powiedzieć, że jest ono umiejscowione w tych interakcjach i dzięki nim się obiektywizuje (Winiarski, 2008). W odniesieniu do rodziny, wsparcie realizujące się w relacji człowiek – instytucja, ma na celu wzmacnianie własnych sił rodziny, rozszerzenie jej zdolności do samopomocy, aktywizację wewnętrznych zasobów. Chodzi przede wszystkim o to, żeby poprzez wsparcie przywrócić rodzinę do samodzielności, a wspierając rodzinę, wspierać wychowujące się w niej dziecko.

Celem niniejszego artykułu jest próba przedstawienia specyfiki funkcjonowania placówek wsparcia dziennego, jako ważnego ogniwa w systemie pomocy dziecku i rodzinie. W kontekście podjętej problematyki konieczne jest wyjaśnienie zagadnień związanych z uwarunkowaniami funkcjonowania rodziny jako podstawowego środowiska wychowawczego oraz ukazanie skutków jej dysfunkcyjności. Celem pracy jest również zaprezentowanie działalności placówki wsparcia dziennego „Dziupła” w Białej Podlaskiej, w tym zakresu zadań podejmowanych przez placówkę na rzecz dziecka i jego rodziny.

Rodzina jako podstawowe środowisko wychowawcze

Rodzina stanowi naturalne środowisko życia człowieka. W pedagogice i psychologii jest najczęściej traktowana, jako podstawowa grupa społeczna i wychowawcza, ze względu na relacje, stosunki oraz typy zależności między jej poszczególnymi członkami (Wałęcka-Matyja, 2014). W rodzinie za-

Introduction

The activities whose main goal is to provide support for upbringing and pathological families play an important role in pro-family activities.

The concept of social support is one of the key ones in social pedagogy and means help in difficult situations. Stanisław Kawula provided the concept of social support with a twofold meaning. In the first approach, he treats social support primarily as help available to an individual or group in difficult, stressful, breakthrough situations. It cannot be overcome without the support of others. And in the second – as a kind of social interaction undertaken by one or two parties in a problematic situation in which information, emotional or instrumental exchange takes place. This exchange may be one-sided or two-sided, it may be permanent or it may vary. However, there is always a person or group in this system to help and receive support (Kawula, 1996).

Social support, as a specific pro-social activity, occurs most often in reference groups that constitute a support network for an individual. The necessary condition for it to take place is the occurrence of interpersonal and inter-subject interaction. It can therefore be said that it is located in such interactions and thanks to them it becomes more objective (Winiarski, 2008). With regard to the family, support realized in the human – institution relationship is aimed at strengthening the family's own strength, extending its ability to self-help, and activating internal resources. The main point is to restore family's independence through support, and to support the child growing up in it when supporting the family.

The aim of this article is to present the specificity of the functioning of day support facilities as an important link in the child and family support system. With reference to the issues raised, it is necessary to explain those related to the conditions of the functioning of the family as the basic educational environment and to show the effects of its dysfunctionality. The aim of the work is also to present the activities of the daily support facility “Dziupła” in Biała Podlaska, including the scope of tasks undertaken by the facility for the benefit of the child and family.

Family as the basic educational environment

Family is the natural environment of human life. In pedagogy and psychology, it is most often treated as the basic social and educational group, due to the relationships and types of dependencies between individual members (Wałęcka-Matyja, 2014). There is a process of socialization of the child in the family, thanks to which the child prepares for social life, in

chodzi proces socjalizacji dziecka, dzięki któremu przygotowuje się ono do życia społecznego, zgodnie z przyjętymi normami. To w rodzinie kształtują się wartości, przekonania, postawy, dążenia i aspiracje dziecka.

Analizując istotę rodziny, można ją też ujmować w kategoriach wspólnoty, rozumianej jako naturalne zespolenie szczupłego grona osób. Święty Jan Paweł II wielokrotnie przypominał tę fundamentalną prawdę, że rodzina jest podstawową komórką życia społecznego, jest podstawową ludzką wspólnotą. Od tego, jaka jest rodzina, zależy naród, bo od tego zależy człowiek (Jan Paweł II, 2005). Zdaniem papieża o tym, że rodzina jest pierwszą i podstawową wspólnotą, decyduje istniejąca w niej szczególna więź (Sztaba, 2015), łącząca ze sobą poszczególnych jej członków. Zatem rodzinę jako wspólnotę wyróżnia przede wszystkim to, że:

- wypływa z natury ludzkiej, a u jej podstaw leży naturalny podział na dwie płcie;
- wymaga od swoich członków integralnego zespolenia celów i działań oraz podejmowanych dążeń;
- rządzi się miłością;
- daje swym członkom wiele radości i przyjemności, zupełnie różnych od radości i przyjemności gwarantowanych przez inne grupy społeczne;
- uspołecznia uczucia i dążenia swych członków, tak, że czują się oni zespoleni w dążeniu do celu i gotowi są rezygnować z własnej wolności na rzecz grupy rodzinnej (Adamski, 2006).

Dzięki tym, wspomnianym powyżej cechom, objawia się niepowtarzalny i jedyny w swoim rodzaju charakter rodziny. Sprawia, że rodzina może zaspokajać liczne potrzeby dziecka, nie tylko biologiczne, ale przede wszystkim potrzeby psychiczne tj.: potrzebę bezpieczeństwa, uznania, przynależności, miłości, samorealizacji.

Zaspokajanie przez rodzinę potrzeb dziecka wiąże się ze sprawowaniem przez nią określonych funkcji. Poziom i jakość ich realizacji decyduje o skutkach dokonującego się w rodzinie procesu wychowania.

Jak zauważa Anna Błasiak „wielu pedagogów wskazuje na funkcje opiekuńczo-wychowawczą rodziny, podkreślając w ten sposób ścisłą zależność, jaka zachodzi między sprawowaną opieką w rodzinie a procesem wychowania” (Błasiak, 2010, s. 88). Stopień zapewnienia warunków materialnych i fizycznych wpływa na przebiegający w rodzinie proces wychowania zmierzający do przystosowania jednostki do życia w społeczeństwie i rozwoju jej osobowości.

Poszczególne funkcje rodziny nie mogą być realizowane oddzielnie i niezależnie od siebie, ponieważ wzajemnie się uzupełniają. Dlatego też każde zaburzenie uniemożliwiające bądź też utrudniające realizację którejkolwiek z nich, prowadzi zazwyczaj do chwilowej lub całkowitej niewydolności rodziny w jej funkcjonowaniu i zaspokajaniu potrzeb swo-

accordance with the accepted standards. It is in the family that the child's values, beliefs, attitudes, and aspirations are shaped.

Analyzing the essence of the family, it can also be viewed in terms of community, understood as a natural unification of a small group of people. Saint John Paul II has repeatedly recalled this fundamental truth that the family is the basic unit of social life, it is the basic human community. The nation depends on what the family is like, because man depends on it (John Paul II, 2005). According to the pope, the fact that the family is the first and fundamental community is determined by the special bond that exists within it (Sztaba, 2015), connecting its individual members with each other. Thus, the family as a community is distinguished above all by the fact that:

- it flows from human nature and is based on the natural division into two sexes;
- it requires its members to integrate goals and actions as well as undertaken aspirations;
- it is ruled by love;
- it gives its members much joy and pleasure, completely different from the joys and pleasures coming from other social groups;
- it socializes the feelings and aspirations of its members, so that they feel united in pursuing their goals and are ready to give up their own freedom for the benefit of the family (Adamski, 2006).

Thanks to the features mentioned above, the unique and one-of-a-kind character of the family is revealed. It enables the family to satisfy numerous needs of the child, not only biological, but most of all mental needs, i.e., the need for security, recognition, belonging, love and self-fulfillment.

Satisfying the needs of children by families is related to the performance of specific functions by the family. The level and quality of execution determines the effects of the upbringing process in the family.

As Anna Błasiak notes, “many educators point to the care and educational functions of the family, thus emphasizing the close relationship between the care provided in the family and the upbringing process”. (Błasiak, 2010, p. 88). The degree of ensuring material and physical conditions affects the upbringing process in the family, as is aimed at adapting an individual to life in society and the development of personality.

Particular family functions cannot be performed separately and independently of each other, because they complement each other. Therefore, each disorder that prevents or hinders the implementation of any of them usually results in a temporary or complete failure of the family in its functioning and meeting the needs of its members (Basak, 2011). Such families are then referred to as dysfunctional families.

The most common determinants of family dysfunction include:

ich członków (Basak, 2011). Rodziny takie określa się wówczas mianem rodziny dysfunkcyjnej lub dysfunkcyjnej.

Wśród najczęstszych uwarunkowań dysfunkcyjności rodziny wymienia się, m.in.:

- trudne warunki społeczno-ekonomiczne i kulturowe (bieda, bezrobocie, choroby, niepełnosprawność, przeszłość więzienna);
- uzależnienia (alkoholizm w rodzinie, narkomania, lekomania);
- zaburzoną strukturę rodziny (rodziny rodziców samotnych, wielodzietne, zrekonstruowane, kohabitacyjne);
- niskie kompetencje rodzicielskie (Smolińska-Theiss, 2006).

Zatem przyjąć można, że rodzina dysfunkcyjna to rodzina, która nie potrafi dostatecznie dobrze wypełniać swoich funkcji, nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków oraz udanie i z dobrym skutkiem rozwiązywać pojawiających się konfliktów i sytuacji kryzysowych. Sytuacje związane z pojawiającą się dysfunkcyjnością wpływają bezpośrednio na wszystkich członków rodziny, blokując ich potrzeby, które nie mogą być w pełni zaspokajane, oraz pośrednio na społeczeństwo, jeśli określona dysfunkcja pojawia się częściej (Wałęcka-Matyja, 2014).

Dysfunkcyjność rodziny może dotyczyć realizacji różnych zadań oraz różnego ich zakresu. Można, więc wyróżnić dysfunkcję całkowitą oznaczającą, że w rodzinie występuje kompletne niepowodzenie w realizacji jej zadań, w związku z czym muszą ją w tym zastąpić inne instytucje, czy osoby oraz dysfunkcję częściową, oznaczającą, że rodzina nie potrafi prawidłowo realizować tylko niektórych jej funkcji i zadań i wymaga w tym zakresie pomocy wyspecjalizowanych instytucji.

Dysfunkcyjność w obu postaciach może obejmować niepowodzenia w zakresie zadań związanych z zapewnieniem prawidłowych warunków bytu, niepowodzenia w zakresie realizacji zadań opiekuńczych i wychowawczych, niepowodzenia w walce z kryzysem małżeńskim oraz w innych sferach życia rodzinnego. Dysfunkcyjny dom staje się źródłem przykrości, napięć i frustracji, zarówno dla jej dorosłych członków, jak i dzieci, które szczególnie narażone są na skutki braku realizacji podstawowych zadań rodziny (Badora, Czeredreka, Marzec, 2001). Rodzice nie dbają zwykle o zaspokojenie potrzeb dziecka, a sposób jego traktowania prowadzi często do deformacji rozwoju, negatywnych skutków emocjonalnych, ograniczania aspiracji czy kariery zawodowej i osobistej.

Dysfunkcyjność rodziny jest nie tylko groźna dla jej samej, ale jest groźna także dla ładu społecznego. Wyrazem tego są zjawiska nieprzystosowania do norm społecznych, brak szacunku do pozaosobistej własności, brak tolerancji dla innych, przemoc i agresja.

Niepowodzenia w realizacji zadań rodzinnych powodowane są również przez nieporadność ży-

- difficult socio-economic and cultural conditions (poverty, unemployment, disease, disability, prison past);
- addictions (alcoholism in the family, drug addiction, medicine addiction);
- disturbed structure of the family (single parents, large families, reconstructed families, cohabitation families);
- low parental competences (Smolińska-Theiss, 2006).

Therefore, it can be assumed that a dysfunctional family is a family that cannot perform its functions sufficiently well, is unable to meet its obligations towards children and other members, and to successfully solve emerging conflicts and crisis situations. Situations related to the emerging dysfunction directly affect all family members, blocking their needs that cannot be fully met, and indirectly on the society if a specific dysfunction occurs more often (Wałęcka-Matyja, 2014).

Family dysfunction may concern the performance of various tasks and the different scope of them. Therefore, it is possible to distinguish a complete dysfunction, meaning that there is a complete failure in the family in the performance of its tasks, therefore it must be replaced by other institutions or people, and a partial dysfunction, meaning that the family cannot properly perform only some of its functions tasks and requires aid of specialized institutions in this respect.

Both forms of dysfunction may include failures in tasks related to ensuring proper living conditions, failures in the implementation of caring and educational tasks, failures in the fight against the marital crisis and in other spheres of family life. A dysfunctional home becomes a source of unpleasantness, tension, and frustration, both for its adult members and children who are particularly exposed to the consequences of failure to fulfill the basic tasks of the family (Badora, Czeredreka, Marzec, 2001). Parents usually do not care about satisfying children's needs, and the way of treating children often results in deformed development, negative emotional effects, limiting aspirations or professional and personal career.

Family dysfunction is not only dangerous to itself but is also dangerous to the social order. It is expressed in the phenomena of maladjustment to social standards, lack of respect for impersonal property, lack of tolerance for others, violence, and aggression.

Failures in the implementation of family tasks are also caused by helplessness in life. It is often associated with a low level of education, which in turn causes difficulties in securing the family existence. Lack of financial resources, difficult living conditions, having many children, trigger misunderstandings between spouses, aggression, conflicts, and hyperactivity and learning difficulties in children. Consequently, there are difficulties in fulfilling caring and educational functions. In

ciową. Wiąże się ona często z niskim poziomem wykształcenia, co z kolei wpływa na trudności w zabezpieczeniu bytu rodziny. Niedostatek środków finansowych, trudne warunki mieszkaniowe, wielodzietność, wyzwała nieporozumienia między małżonkami, agresję, konflikty, a u dzieci nadpobudliwość, trudności w nauce. W konsekwencji występują trudności w realizacji funkcji opiekuńczej i wychowawczej. W niekorzystnej rodzinnej atmosferze nie tylko niezaspokajane są potrzeby materialne dzieci, ale przede wszystkim potrzeby emocjonalne. Brak poczucia bezpieczeństwa, przeżywanie wstydu w związku z trudną sytuacją materialną czy konfliktami rodzinnymi, poczucie inności, bezradności wpływają na wyobrażenia dziecka o świecie i o sobie samym. Dodatkowym czynnikiem pogarszającym sytuację dziecka jest brak wiedzy i umiejętności pedagogicznych rodziców i związane z tym niewłaściwe postawy rodzicielskie, przejawiające się w nadmiernej opiekuńczości lub nadmiernym rygoryzmie i ograniczaniu swobody dziecka. Niewłaściwe metody wychowawcze, surowe kary, dystans uczuciowy, mogą w konsekwencji doprowadzić do zaburzeń emocjonalnych i niedostosowania społecznego dziecka (Badora, Czeredrecka, Marzec, 2001).

Działalność placówek wsparcia dziennego

Rodziny, które nie są w stanie wypełniać swoich funkcji związanych z opieką i wychowaniem dzieci mogą otrzymać wsparcie od instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny. Jedną z nich są placówki wsparcia dziennego, które na stałe wpięły się w polski system opieki nad dzieckiem.

Geneza powstania placówek wsparcia dziennego sięga okresu transformacji ustrojowej, kiedy to trudności gospodarcze bezpośrednio odbiły się na działaniach opiekuńczych i socjalnych państwa, ograniczając je do niezbędnego minimum. Spowodowało to wyraźny wzrost liczby dzieci pozostawionych samym sobie, co wpłynęło na wzmożony rozwój zjawisk patologicznych.

Odpowiedzią na powyższe problemy były licznie powstające organizacje pozarządowe oraz niektóre podmioty samorządowe zajmujące się tworzeniem form opieki dziennej nad dziećmi z rodzin dysfunkcyjnych, najczęściej funkcjonujących pod nazwą świetlic środowiskowych, czy socjoterapeutycznych (Brenk, 2017).

Warto wspomnieć, że pierwotnie placówki wsparcia dziennego, podobnie jak inne formy opieki nad dzieckiem podlegały pod resort edukacji. Na mocy nowelizacji ustawy o pomocy społecznej z dnia 1 stycznia 1999 r., dziedzinę opieki nad dzieckiem wyłączono z kompetencji ministra edukacji narodowej, przekazując ją pod nadzór ministra pracy i polityki społecznej (obecnie Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej).

Działalność placówek wsparcia dziennego reguluje Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu

an unfavorable family atmosphere, not only the material needs of children are not satisfied, but most of all their emotional needs. Lack of a sense of security, experiencing shame in connection with a difficult financial situation or family conflicts, a sense of otherness, helplessness affect the child's ideas about the world and about themselves. No parents' knowledge and pedagogical skills and the related inappropriate parental attitudes are additional factors that worsen children's situation. They are manifested in excessive caring or excessive rigor and restriction of the child's freedom. Improper educational methods, severe punishments, and emotional distance may consequently result in emotional disorders and social maladjustment of children (Badora, Czeredrecka, Marzec, 2001).

Activities of day support facilities

The families that are unable to fulfill their functions related to the care and upbringing children may be granted support from institutions and entities acting for the benefit of the child and the family. Day support facilities are among them, and they have become a permanent part of the Polish childcare system.

The genesis of day support facilities dates to the period of systemic transformation, when economic difficulties directly affected the welfare and social activities of the state, limiting them to the necessary minimum. This resulted in a marked increase in the number of children left to their own devices, it contributed to the increased development of pathological phenomena.

Numerous non-governmental organizations and some local government entities dealing with the creation of forms of day care for children from dysfunctional families, most often operating called community or sociotherapeutic clubs were a response to the above problems (Brenk, 2017).

It is worth mentioning that originally day support facilities, like other forms of childcare, were subordinated to the Ministry of Education. Pursuant to the amendment to the Act on Social Assistance as of January 1, 1999, childcare was excluded from the competence of the Minister of National Education. It was entrusted to the supervision of the Minister of Labor and Social Policy (currently the Ministry of Family and Social Policy).

The activity of day support facilities is regulated by the Act of 9 June 2011 on supporting the family

rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2020, poz. 821). W myśl ustawy działania wspierające podejmowane są:

- dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności;
- dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci;
- w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.

Placówki wsparcia dziennego mają za zadanie wspierać rodzinę w wykonywaniu jej podstawowych funkcji oraz zapewnić pomoc rodzinie i dzieciom sprawiającym problemy wychowawcze, zagrożonym demoralizacją, przestępczością lub uzależnieniami. Wszystkie te działania podejmowane są w celu zapobiegania umieszczeniu dziecka w instytucji opieki, co jest traktowane jako ostateczność. Priorytetem działań jest szukanie w rodzinie i w najbliższym otoczeniu zasobów, których uruchomienie pozwoli uniknąć umieszczenia dziecka poza domem i poprawi funkcjonowanie rodziny (Dąbrowska-Jabłońska, 2005).

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej podzieliła placówki wsparcia dziennego na kilka kategorii (art. 24). Mogą być one prowadzone w formie:

- opiekuńczej, jako koła zainteresowań, świetlice, kluby i ogniska wychowawcze;
- specjalistycznej;
- pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę.

Placówki prowadzone w formie opiekuńczej mają za zadanie zapewnić dzieciom opiekę i wychowanie, realizować działania wychowawcze, pomagać w nauce, organizować czas wolny w formie zabawy, zajęć sportowych, zajęć rozwijających zainteresowania.

Placówki specjalistyczne również w mniejszym lub większym stopniu realizują powyższe zadania, jednak priorytetem ich działalności jest prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych, terapeutycznych, korekcyjnych, kompensacyjnych oraz logopedycznych. Ponadto realizowane są indywidualne programy korekcyjne, psychokorekcyjne lub psychoprofilaktyczne, w szczególności terapia pedagogiczna, psychologiczna i socjoterapia.

Placówka prowadzona w formie pracy podwórkowej realizowana przez wychowawcę w środowisku lokalnym wykorzystuje działania animacyjne

and the foster care system (Journal of Laws 2020, item 821). Pursuant to the Act, support activities are undertaken:

- for the sake of children who need special protection and help from adults, family environment, an atmosphere of happiness, love and understanding, for the sake of their harmonious development and future independence in life, to ensure the protection of their rights and freedoms,
- for the sake of the family, the basic unit of society and the natural environment for development, and for the good of all its members, especially children,
- convinced that effective help for a family experiencing difficulties in caring for and raising children, and effective protection and help for children can be achieved through the cooperation of all people, institutions and organizations working with children and parents.

Day support facilities are designed to support the family in performing its basic functions and aid the family and children with educational problems, at risk of demoralization, crime, or addiction. All the measures are taken to prevent the child from being placed in a care institution, which is considered a last resort. The priority of activities is to look for resources in the family and in the immediate vicinity. Activating them will enable avoiding placing children outside their home and improving the functioning of the family (Dąbrowska-Jabłońska, 2005).

The Act on supporting the family and the foster care system has divided day support facilities into several categories (Article 24). They can be conducted in the form of:

- general care, as interest clubs, day-rooms, clubs and educational centers;
- specialist care;
- backyard work carried out by educators.

The facilities run in the form of care are designed to provide care and education to children, carry out educational activities, help in learning, organizing free time in the form of play, sports activities, activities developing interests.

Specialist institutions also, to a greater or lesser extent, perform the above tasks, but their priority is to conduct sociotherapeutic, therapeutic, corrective, compensatory and speech therapy classes. Individual correctional, psycho-corrective or psycho-preventive programs are also implemented, including pedagogical, psychological and sociotherapy therapy.

The facility is run in the form of backyard work, carried out by an educator in the local environment, and uses animation and sociotherapeutic activities. The purpose of the facility in the form of a backyard is street-working, that is, providing support to children and young people who spend a lot of time outside the home on the so-called "street". Individual

i socjoterapeutyczne. Celem działalności placówki prowadzonej w formie podwórkowej jest street-working, czyli udzielanie wsparcia dzieciom i młodzieży spędzającej dużo czasu poza domem na tzw. „ulicy”. Poszczególne placówki mogą łączyć ze sobą powyższe trzy formy działalności.

Dzięki temu placówki prowadzą szerokie spektrum oddziaływań wychowawczych, terapeutycznych i pomocowych. Zatrudniona, wykwalifikowana kadra wychowawców, pedagogów, psychologów czy terapeutów na bieżąco reaguje na pojawiające się potrzeby oraz trudności uczęszczających na zajęcia dzieci.

Często stosowaną i niezwykle cenioną praktyką jest zaangażowanie i pomoc wolontariuszy przy zapewnianiu opieki nad dziećmi przebywającymi w placówce wsparcia dziennego oraz wykonywaniu innych czynności związanych z realizacją jej zadań.

Najważniejszą korzyścią, jaką niesie za sobą działalność placówek wsparcia dziennego w środowisku lokalnym, jest pomaganie dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych bez konieczności ich izolowania od domu rodzinnego. Placówki tego typu działają w określonej dzielnicy, czy osiedlu. Stąd też dziecko po zajęciach szkolnych udaje się na kilka godzin do placówki i dopiero wieczorem wraca do domu. W ten sposób ma zagospodarowany czas, przy jednoczesnym utrzymaniu kontaktu z rodziną (Brenk, 2017). Placówki wsparcia dziennego pełnią, zatem rolę kompensacyjną wobec rodzin, które często nie są w stanie spełniać wielu swoich podstawowych funkcji.

Należy pamiętać, że do placówek uczęszczają dzieci i młodzież, które najczęściej nie odnajdują poczucia bezpieczeństwa i wsparcia w środowisku rodzinnym, nie posiadają społecznie akceptowanych autorytetów a przejawiają liczne nieakceptowane zachowania, tj.: wagarowanie, notoryczne kłamstwa, nieumiejętność poprawnej komunikacji, agresję, nieposłuszeństwo, podejmowanie zachowań ryzykownych itp.

Pracownicy i wolontariusze placówek wsparcia dziennego wychodząc naprzeciw występującym problemom otaczają dzieci i młodzież opieką wychowawczą, tworzą warunki do nauki, oferują pomoc w odrabianiu lekcji, kształtują u wychowanków poczucie własnej wartości, rozwijają zainteresowania i uzdolnienia, uczą prawidłowych postaw społecznych, eliminują zaburzenia zachowania, uczą zasad kulturalnego sposobu bycia, dostarczają wzorców dobrej zabawy.

Pierwszym zadaniem placówek wsparcia dziennego jest niewątpliwie wychowanie, które realizowane jest na wielu różnych płaszczyznach. Dla osób obserwujących ich aktywność najbardziej zauważalną formą pracy wychowawczej jest działalność twórcza oraz rekreacyjna. Pierwsza polega na kształtowaniu i rozwijaniu zainteresowań i uzdolnień wychowanków, pobudzaniu ich do aktywności twórczej oraz uczeniu współpracy w grupie. Przejawia się to m.in. w tym, że wnętrza placówek są

institutions may combine the above three forms of activity.

Thanks to it, the institutions carry out a wide range of educational, therapeutic, and supportive interactions. Employed, qualified staff of educators, educators, psychologists, and therapists reacts to the emerging needs and difficulties of children attending classes on an ongoing basis.

Involving volunteers and their help in providing care for children staying in a day support facility and in carrying out other activities related to the implementation of its tasks are frequently used and highly valued practices.

The most important benefit of the activity of day support facilities in the local community is helping children from dysfunctional families without having to isolate them from their family home. Institutions of this type operate in a specific district or estate. Hence, after school, children go to a facility for a few hours and go home in the evening. In this way, their time is organized, while maintaining contact with the family (Brenk, 2017). Thus, day support facilities play a compensatory role for the families which are often unable to fulfill many of their basic functions.

It should be remembered that the institutions are attended by children and adolescents who most often do not find a sense of security and support in their family environment, do not have socially accepted authorities, and display numerous unacceptable behaviors, i.e., truancy, notorious lies, inability to communicate correctly, aggression, disobedience, undertaking risky behaviors, etc.

Employees and volunteers of day support facilities, to meet the existing problems, surround children and adolescents with educational care, create conditions for learning, offer help with homework, shape the pupils' self-esteem, develop interests and talents, teach correct social attitudes, eliminate behavioral disorders, teach rules of a cultural way of being, provide models of good fun.

The first task of day support facilities is undoubtedly education, carried out on many different levels. For people observing their activities, the most noticeable form of educational work is creative and recreational activity. The first one consists in shaping and developing the interests and talents of pupils, stimulating them to creative activity and teaching group cooperation. It manifests itself, inter alia, in the interiors of the institutions being richly decorated with the artistic creativity of pupils, there are theater performances and music competitions during which children present their skills. In turn, the task of recreational activity is to teach how to use free time in a valuable way by providing patterns of rest and entertainment (Janeczko, 2009).

It is equally important to carry out extensive support activities. Participants of such classes are often people with low self-esteem, in whom a negative image of themselves and the world

bogato udekorowane twórczością plastyczną wychowanków, odbywają się przedstawienia teatralne, konkursy muzyczne, w czasie, których dzieci prezentują swoje umiejętności. Z kolei zadaniem działalności rekreacyjnej jest nauczenie korzystania w sposób wartościowy z czasu wolnego poprzez dostarczanie wzorców wypoczynku i rozrywki (Janeczko, 2009).

Równie istotne jest prowadzenie szerokich działań wspierających. Uczestnicy zajęć, to często osoby mające niskie poczucie własnej wartości, u których dominuje negatywny obraz siebie i świata, a przeciętni młodzi ludzie potrzebują osób, które udzielą im rady, zaopiekują się nimi, dowartościują, udzielą pomocy. W placówce dzieci doświadczają wielu pozytywnych informacji zwrotnych. Uzyskują szerokie wsparcie psychologiczne, emocjonalne i społeczne.

Obecnie w Polsce działa ponad 3 tysiące placówek wsparcia dziennego, z czego według danych Urzędu Statystycznego w Lublinie na dzień 31.12.2019 r., 95 placówek funkcjonowało na terenie województwa lubelskiego (Urząd Statystyczny w Lublinie, 2020). Niestety w ciągu ostatnich lat zaobserwować można spadek liczby placówek, przede wszystkim z powodu braku środków finansowych na ich prowadzenie. W porównaniu z rokiem 2018, liczba placówek wsparcia dziennego w województwie lubelskim zmniejszyła się o 2,1%, a liczba miejsc w tych placówkach spadła o 4,1%. Jest to bardzo niepokojąca tendencja, ponieważ za spadkiem liczby placówek wsparcia dziennego, nie idzie w parze ograniczenie problemów społecznych.

Działalność placówki wsparcia dziennego „Dziupla” w Białej Podlaskiej, jako przykład dobrej praktyki działań na rzecz dziecka i rodziny

Placówka wsparcia dziennego „Dziupla” w Białej Podlaskiej jest jedną z dwóch działających na terenie miasta placówek tego typu. Prowadzona jest w formie opiekuńczej przez Stowarzyszenie Społecznego Wsparcia i Pomocy Psychopedagogicznej „Amicus”.

Powstała w 2000 roku, jako świetlica socjoterapeutyczna, a po nowelizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej funkcjonuje w formie placówki wsparcia dziennego. Przez 20 lat swojej działalności „Dziupla” zapewniła opiekę, wychowanie i wsparcie ponad stu podopiecznym i ich rodzinom. Na podkreślenie zasługuje fakt, że dzieci często uczęszczały do placówki przez cały okres dzieciństwa, aż do osiągnięcia pełnoletności.

Wychowawcy zatrudnieni w placówce, to osoby posiadające wyższe wykształcenie pedagogiczne i psychologiczne. Są to profesjonaliści o dużym doświadczeniu w pracy z dziećmi i młodzieżą zagrożoną niedostosowaniem społecznym oraz demoralizacją. Obecnie zatrudnionych jest w placówce sześciu wychowawców. Większość z nich, to osoby związane z placówką od początku jej działalno-

ści, and yet young people need people who will give them advice, take care of them, give them more self-esteem and help. In the setting, children experience a lot of positive feedback. They receive broad psychological, emotional, and social support.

Currently, there are over 3,000 daily support facilities in Poland, of which, according to the data of the Statistical Office in Lublin, as of December 31, 2019, 95 facilities operated in the Lublin Voivodeship (Statistical Office in Lublin, 2020). Unfortunately, in recent years there has been a decline in the number of establishments, mainly due to the lack of financial resources for running them. As compared to 2018, the number of day support facilities in the Lubelskie Voivodeship decreased by 2.1%, and the number of places in the facilities decreased by 4.1%. This is a very worrying trend because the decrease in the number of day support facilities does not go hand in hand with reducing social problems.

Activities of the daily support facility “Dziupla” in Biała Podlaska, as an example of good practice in benefiting the child and the family

The daily support facility “Dziupla” in Biała Podlaska is one of the two facilities of this type operating in the city. It is carried out in the form by the “Amicus” Association for Social Support and Psycho-pedagogical Help.

It was established in 2000 as a social therapy facility, and after the amendment to the Act on supporting the family and the foster care system, it functions as a day support facility. For 20 years, “Dziupla” has provided care, upbringing, and support to over a hundred pupils and their families. It should be emphasized that children often attended the facility throughout their childhood until they reached the age of majority.

The educators employed in the facility are people with higher education in pedagogy and psychology. They are professionals with extensive experience in working with children and young people at risk of social maladjustment and demoralization. Currently, there are six educators employed in the facility. Most of them are people associated with the facility from the beginning of its operation. The tasks of educators include caring for the safety of pupils, recognizing their needs and organizing various

ści. Do zadań wychowawców należy m.in.: dbałość o bezpieczeństwo wychowanków, rozpoznawanie ich potrzeb i organizowanie różnych form pomocy, prowadzenie zajęć, stymulowanie rozwoju psychofizycznego, rozwijanie zainteresowań, tworzenie warunków wspomagających przygotowanie do życia w rodzinie i społeczeństwie. Bezpośredni nadzór nad całokształtem prac i działalnością placówki sprawuje kierownik.

Placówka organizuje zajęcia dla dzieci w wieku od 6 do 18 lat. Prowadzi swoją działalność od poniedziałku do piątku przez 4 godziny dziennie. W trakcie dyżuru opiekę nad podopiecznymi sprawuje dwóch wychowawców realizując działania zawarte w harmonogramie pracy. Udział w zajęciach jest dobrowolny i bezpłatny. Wychowankowie przyjmowani są do placówki na podstawie pisemnej prośby wychowanka, na prośbę rodziców lub opiekunów prawnych, na wniosek szkoły, sądu, policji oraz osób prawnych i fizycznych, którzy stwierdzą potrzebę udzielania pomocy przez placówkę.

Zadania podejmowane przez placówkę adresowane są do dzieci z zaburzeniami zachowania, wychowujących się w warunkach niekorzystnych dla rozwoju, pozbawionych częściowo lub całkowicie właściwej opieki rodziców i profilaktycznie dla innych dzieci.

Wśród występujących problemów obserwuje się m.in.: trudności dydaktyczne, wagary, palenie papierosów, agresję fizyczną i słowną, deficyty w zakresie więzi emocjonalnych w rodzinie, problemy w kontaktach z rówieśnikami, brak należytej opieki ze strony rodziców, alkoholizm rodziców, konflikty z prawem dorosłych członków rodziny.

Celem działalności placówki jest zapewnienie opieki wychowawczej, tworzenie warunków do nauki i pomoc w nauce, rozwijanie zainteresowań i uzdolnień wychowanków, a przede wszystkim wpływanie na zmianę zachowań w odniesieniu do świata, innych ludzi i samych siebie oraz łagodzenie niedostatków wychowawczych w rodzinie. W ramach działań opiekuńczych, placówka zapewnia codzienny posiłek w formie podwieczorku, do którego przygotowania angażowani są wychowawcy, wolontariusze oraz podopieczni. Wspólne posiłki są ważnym punktem w planie dnia. Stanowią okazję do swobodnych rozmów, podsumowania najważniejszych wydarzeń mających miejsce podczas dyżuru, pochwał za dobre zachowanie i wskazanie zachowań niewłaściwych. Przy okazji prowadzone są także pogadanki na temat zdrowego odżywiania oraz nauka zachowania się przy stole podczas posiłku.

Działania o charakterze edukacyjnym obejmują m.in. pomoc w odrabianiu prac domowych, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, a także zajęcia specjalistyczne w zakresie profilaktyki wystąpienia ryzyka dysleksji.

Placówka organizuje wychowankom zajęcia rekreacyjno – sportowe promujące zdrowy styl życia. Część zajęć odbywa się w pomieszczeniach placów-

forms of help, conducting classes, stimulating psychophysical development, developing interests, creating conditions supporting preparation for life in the family and society. Direct supervision over the entirety of the work and activities of the facility is exercised by the head of the unit.

The facility organizes activities for children aged 6 to 18. It operates from Monday to Friday for 4 hours a day. During its on-call duty, two tutors take care of the children, carrying out their activities, as included in the work schedule. Participation in the classes is voluntary and free. The children are admitted to the facility because of a written request of a child, at the request of parents or legal guardians, at the request of a school, court, police and legal and natural persons who find the need for assistance by the facility.

The tasks undertaken by the facility are addressed to children with behavioral disorders, growing up in conditions unfavorable for their development, partially or completely deprived of appropriate parental care and prophylactically for other children.

Among the existing problems, the following are observed: teaching difficulties, truancy, smoking, physical and verbal aggression, deficits in terms of emotional ties in the family, problems in contacts with peers, lack of proper care by parents, alcoholism of parents, conflicts of adult family members with the law.

The aim of the facility is to provide educational care, create conditions for learning and help in learning, develop children's interests and talents, and above all, cause a change of behavior in relation to the world, other people, and themselves, and alleviate educational deficiencies in their families. As part of care activities, the facility provides a daily meal in the form of an afternoon tea, prepared by educators, volunteers and children. Common meals are an important point in the day plan. They provide an opportunity for free talks, summing up the most important events taking place during the duty, praising good behavior, and pointing out inappropriate behavior. At the same time, there are also talks about healthy eating and learning how to behave at the table during a meal.

Educational activities include help with homework, didactic and compensatory classes, as well as specialist classes in the prevention of the risk of dyslexia.

The facility organizes recreational and sports activities for pupils that promote a healthy lifestyle. Some of the activities take place indoors and some are outdoors. Ping-pong tournaments and sports competitions are organized. In addition to improving the physical condition and general mobility, sports classes teach socially desirable behaviors, e.g., healthy competition, cooperation, and the ability to accept failures. Thanks to cooperation with institutions from the city, children at "Dziupla"

ki lub na świeżym powietrzu. Organizowane są turnieje gry w ping-ponga, rozgrywki sportowe. Zajęcia sportowe oprócz poprawy kondycji fizycznej i ogólnej sprawności ruchowej uczą pożądanych społecznie zachowań np.: zdrowej rywalizacji, współpracy, umiejętności przyjmowania porażek. Dzięki współpracy z instytucjami z terenu miasta, podopieczni „Dziupli” nieodpłatnie korzystają z wyjść na basen, a w okresie zimowym z lodowiska.

Stałym elementem pracy z dziećmi i młodzieżą są także działania o charakterze profilaktycznym. Mają one na celu budowanie pozytywnych relacji w grupie, podnoszenie poczucia własnej wartości i pewności siebie oraz samoakceptacji. Zajęcia realizowane są w formie pogadarek, indywidualnych rozmów wychowawczych, rozmów wspierających wychowanka w trudnej sytuacji szkolnej lub rodzinnej. Ważną część zajęć profilaktycznych stanowią zajęcia relaksacyjne i wyciszające pozwalające na odprężenie i rozładowanie napięć emocjonalnych. Z obserwacji autorki wynika, że u dzieci uczęszczających do placówki występują trudności z koncentracją uwagi, skłonność do konfliktów, trudności z opanowaniem emocji, wybuchowość w relacjach z rówieśnikami.

Placówka w swojej działalności odwołuje się także do pracy z wykorzystaniem metody arteterapii, elementów socjoterapii, czy biblioterapii.

Prowadzone są warsztaty pracy nad emocjami. Autorskie zajęcia zatytułowane „Emocje jak je wyrażać”, „Rozpoznawanie emocji”, „Jak sobie radzić ze złością”, są tematycznie dostosowane do wieku i potrzeb wychowanków.

Dużą część prowadzonych zajęć stanowią zajęcia plastyczne, dzięki którym dzieci doskonaliły umiejętności posługiwania się różnymi technikami. Oprócz walorów estetycznych niosą one także podopiecznym poczucie sprawstwa z dobrze wykonanej pracy, wzmacniają poczucie własnej wartości, rozwijają aktywność twórczą oraz ćwiczą koncentrację uwagi.

Wychowankowie „Dziupli” uczestniczą w zajęciach teatralnych. Stałym elementem pracy placówki są przygotowywane w okresie bożonarodzeniowy „Jasełka” połączone ze spotkaniem opłatkowym, na które zapraszani są rodzice dzieci, wolontariusze oraz goście. Podopieczni chętnie angażują się w przygotowania. Wykonują dekoracje, ćwiczą przydzielone role, uczą się śpiewania kołęd. Jest to bardzo ważne wydarzenie w życiu placówki, na które wychowankowie z niecierpliwością czekają cały rok.

W ramach współpracy z rodzicami prowadzone są porady psychologiczno-pedagogiczne, rozmowy telefoniczne, konsultacje na terenie placówki. Mają one na celu pomoc rodzicom lub opiekunom dzieci w ich oddziaływaniach wychowawczych, zwiększenie rodzicielskiej odpowiedzialności, a przez to poprawę funkcjonowania rodziny. Wsparcie rodziców w kwestiach związanych z wychowaniem dziecka stanowi ważny aspekt pracy placówki, gdyż rodzice

enjoy free access to a swimming pool, and in the winter – an ice rink.

Preventive activities are also a permanent element of work with children and youth. They are aimed at building positive relationships in the group, increasing self-esteem and self-confidence and self-acceptance. Classes are conducted in the form of talks, individual educational talks, conversations supporting the children in a difficult school or family situation. Relaxation and calming classes that allow them to relax and relieve emotional tensions are also significant elements of preventive actions. The author's observations show that among children attending the facility there are difficulties with concentration, tendency to conflicts, difficulties with controlling emotions, explosiveness in relations with peers.

In its activities, the facility also refers to work with the use of art therapy, elements of sociotherapy or bibliotherapy.

There are workshops on working on emotions. Proprietary classes entitled “Emotions, how to express them”, “Recognizing emotions”, “How to deal with anger” are thematically adapted to the age and needs of pupils.

A large part of the classes are art classes, thanks to which children improve their skills in using various techniques. Apart from aesthetic values, they also bring children a sense of agency in a job well done, strengthen their self-esteem, develop creative activity, and exercise concentration.

The children at “Dziupla” participate in theatrical classes. “Jasełka” is a permanent element of the facility's work, it is prepared during the Christmas season, combined with a Christmas meeting. The children's parents, volunteers and guests are invited. The children are willing to get involved in the preparations. They make decorations, practice their assigned roles, and learn how to sing Christmas carols. It is an important event in the life of the institution, children eagerly wait for it all year round.

Cooperation with parents involves psychological and pedagogical consultations, telephone calls, and consultations at the facility. They are aimed at helping parents or guardians of children in their educational interactions, increasing parental responsibility, and thus improving family functionality. Parents' support in matters related to raising a child is an important aspect of the institution's work, as parents often do not realize the need to engage in the educational process, and the reasons for the emerging difficulties are mainly in the child. Others, in turn, despite their willingness and efforts, feel helpless because they lack the knowledge how to raise children.

As far as its resources are concerned, the facility provides occasional material support for children and their families. As a result, material shortcomings of the families of the children are eliminated. School sets are prepared, among others,

często nie uświadamiają sobie potrzeby angażowania się w proces wychowawczy, a przyczyn pojawiających się trudności upatrują głównie w dziecku. Inni z kolei, pomimo chęci i podejmowanych wysiłków czują się bezradni, ponieważ brakuje im wiedzy, jak właściwie wychowywać.

Placówka w miarę posiadanych środków prowadzi okolicznościowe wsparcie rzeczowe dzieci i ich rodzin. Niwelowane są dzięki temu niedostatki materialne rodzin podopiecznych. Przygotowywane są m.in. wyprawki szkolne, na które składają się artykuły papirnicze, farby, kredki, bloki techniczne i rysunkowe, w okresie świąt dzieci otrzymują paczki żywnościowe.

W efekcie prowadzonych w placówce działań poprawia się jakość funkcjonowania społecznego i szkolnego dziecka. Podopieczni placówki otrzymują promocję do klasy programowo wyższej, poprawiają oceny, rozwijają zainteresowania poprzez uczestnictwo w zajęciach pozalekcyjnych, nawiązują właściwe relacje z rówieśnikami, rodzicami i innymi dorosłymi oraz unikają zachowań kolidujących z zasadami prawa.

Podsumowanie

W pracy przedstawiono specyfikę funkcjonowania placówek wsparcia dziennego na rzecz dziecka i rodziny. Ukazano genezę i uwarunkowania ich działalności w kontekście zagadnień związanych z funkcjonowaniem rodziny, jako podstawowego środowiska wychowawczego. Ukazano wzór dobrej praktyki w zakresie pomocy dziecku i rodzinie.

Zaprezentowany w artykule przykład placówki wsparcia dziennego „Dziupla” dobitnie wskazuje na potrzebę funkcjonowania tego rodzaju instytucji w środowisku lokalnym. Placówka, otaczając wsparciem dzieci pochodzące z rodzin niewydolnych wychowawczo osiąga wymierne, pozytywne rezultaty swej pracy. Akcentując w toku codziennych zajęć znaczenie edukacji, podejmując działania służące wyrównywaniu braków w wiadomościach i umiejętnościach, pozytywnie wpływa na wyniki w nauce uczęszczających na zajęcia dzieci. Przyczynia się do ich rozwoju społeczno-moralnego. Kształtuje prawidłowe postawy oraz akceptowane społecznie zachowania. Atrakcyjność i szeroka oferta prowadzonych zajęć sprawia, że dzieci chętnie uczęszczają do placówki. Również fakt, że cała uwaga wychowawców skupiona jest na dzieciach, ich potrzebach, problemach i radościach powoduje, że wychowankowie czują się jej częścią, a oddziaływania pedagogiczne przynoszą, w większości przypadków, pozytywne skutki. „Dziupla” jest alternatywą dla tzw. ulicy i odskocznią od niekorzystnej atmosfery domu rodzinnego.

Reasumując stwierdzić można, że placówki wsparcia dziennego stanowią ważny element w systemie pomocy dziecku i rodzinie. Świadczą pomoc w miejscu zamieszkania podopiecznych, dlatego są blisko ich problemów. Wspierają rodziny w wy-

consisting of stationery, paints, crayons, technical and drawing blocks; during holidays, children get food packages.

As a result of the activities carried out in the institution, the quality of the child's social and school functioning improves. The children at the facility are promoted to higher classes, improve their grades, develop interests by participating in extracurricular activities, establish proper relationships with their peers, parents, and other adults, and avoid behaviors that conflict with the law.

Summary

The paper presents the specificity of the functioning of day support facilities for children and families. It shows the genesis and conditions of their activities in the context of issues related to the functioning of the family as the basic educational environment. A model of good practice in helping children and families is shown.

The example of the day support facility “Dziupla” presented in the article clearly indicates the need for this type of institution to function in the local environment. The facility, supporting children from families which need support in upbringing, achieves tangible, positive results of its work. By emphasizing the importance of education during everyday activities, and by taking actions aimed at compensating for gaps in knowledge and skills, it positively influences the educational learning results of children attending classes. It contributes to their social and moral development. It shapes correct attitudes and socially accepted behaviors. The attractiveness and wide range of activities conducted make the children willing attend the facility. Also, the fact that the whole attention of educators is focused on children, their needs, problems and joys makes the pupils feel a part of it, and the pedagogical interactions bring, in most cases, positive results. “Dziupla” is an alternative to the so-called street and a springboard from the unfavorable atmosphere of the family home.

Summarizing, it can be stated that day support facilities are an important element in the system of child and family support. They provide help at the place of residence of the children. That is why they are close to their problems. They support families in fulfilling their care and upbringing tasks

pełnieniu zadań opiekuńczych i wychowawczych, pomagają w pokonaniu życiowej bezradności. Prowadzone w placówkach wsparcia dziennego zajęcia przyczyniają się do rozwoju dzieci i młodzieży, aktywizują do myślenia i działania, przywracają równowagę psychiczną i społeczną. Dzięki ogromnemu zaangażowaniu zatrudnionych osób, prowadzenia wszechstronnych działań opiekuńczych, wychowawczych, terapeutycznych i pomocowych wspierają rodzinę w wypełnianiu jej zadań.

and help overcome life's helplessness. Activities conducted in day support facilities contribute to the development of children and adolescents, stimulate thinking and acting, and restore mental and social balance. Thanks to the enormous commitment of their employees, comprehensive care, educational, therapeutic and support activities, they support the family in fulfilling its tasks.

Literatura / References:

1. Adamski, F. (2006). Rodzina. W: T. Pilch (red.), *Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku, tom V*. Warszawa: Wydawnictwo Akademickie „Żak”.
2. Badora, S., Czeredrecka, B., Marzec, D. (2001). *Rodzina i formy jej wspomagania*. Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls”.
3. Basak, A. (2011). Zaspokajanie potrzeb i socjalizacja dziecka w rodzinie. *Pedagogika Rodziny nr 1(3/4)*, (s. 101-109). Pobrane z: https://bazhum.muzhp.pl/media//files/Pedagogika_Rodziny-r2011-t1-n3_4-s101-109.pdf.
4. Błasiak, A. (2010). Funkcje rodziny w zmieniającej się rzeczywistości. W: A. Błasiak, E. Dybowska (red.), *Wybrane zagadnienia pedagogiki rodziny* (s. 73-104). Kraków: Wydawnictwo WAM.
5. Brenk, M. (2017). Placówki wsparcia dziennego. W: A. Knocińska, P. Frąckowiak (red.), *Pomoc – wsparcie – ratownictwo: o optymalizacji rozwoju i edukacji człowieka na różnych etapach życia*, (s. 231-239). Poznań-Gniezno: Bogucki Wydawnictwo Naukowe.
6. Dąbrowska-Jabłońska, I. (2005). Świetlica środowiskowa. W: J. Brągiel, S. Badora (red.), *Formy opieki, wychowania i wsparcia w zreformowanym systemie pomocy społecznej*, (s. 219-226). Opole: Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego.
7. Jan Paweł II. (2005). *Pielgrzymki do Ojczyzny. Przemówienia, homilie*. Kraków: Wydawnictwo Znak.
8. Janeczko, B. (2009). Nauczanie, wychowanie, profilaktyka. Zadania świetlicy środowiskowej. W: W. Szymczak (red.), *Współczesne wyzwania i metody pracy socjalnej* (s. 285-297). Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL.
9. Kawula, S. (1996). Wsparcie społeczne – kluczowy wymiar pedagogiki społecznej. *Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze, nr 1*, s. 12-16.
10. Smolińska-Theiss, B. (2006). Rodzina dysfunkcyjna. W: T. Pilch (red.), *Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku, tom V* (s. 330-331). Warszawa: Wydawnictwo Akademickie „Żak”.
11. Sztaba, M. (2015). Portret polskiej rodziny w nauczaniu świętego Jana Pawła II podczas pielgrzymek do Ojczyzny. Pedagogiczne implikacje. W: A. Rynio, K. Braun, ks. M. Jeziorański, I. Szewczak (red.), *Obudzić (nie) odkryty potencjał małżeństwa i rodziny* (s. 211-241). Lublin: Wydawnictwo Episteme.
12. Urząd Statystyczny w Lublinie (2020). *Placówki wsparcia dziennego w województwie lubelskim w 2019r*. Pobrane z: <https://lublin.stat.gov.pl/opracowania-biezace/opracowania-sygnalne/inne-opracowania/placowki-wsparcia-dziennego-w-województwie-lubelskim-w-2019-r-,21,1.html>.
13. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011r. Dz. U. 2020 r., poz. 821. Rozdział 3. (art. 18-28).
14. Wałęcka-Matyja, K. (2014). Rola i funkcje rodziny. W: I. Janicka, H. Liberska (red.), *Psychologia rodziny* (s. 96-114). Warszawa: PWN.
15. Winiarski, M. (2008). Wsparcie społeczne. W: T. Pilch (red.), *Encyklopedia Pedagogiczna XXI wieku, tom VII* (s. 274). Warszawa: Wydawnictwo Akademickie „Żak”.